

Uroczystość upamiętniająca Powstańców Śląskich pochodzących z Chorzowa Starego, 25 października 2018

Remonty grobów w Chorzowie zostały zrealizowane przez Oddziałowe Biuro Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN w Katowicach

25 października 2018 r., w setną rocznicę słynnego przemówienia Wojciecha Korfanteo w Reichstagu, w którym domagał się powrotu Śląska do Polski, odbyło się wydarzenie upamiętniające Powstańców Śląskich pochodzących z Chorzowa Starego. Było ono podzielone na dwie części.

Pierwsza odbyła się przedpołudniem w Starochorzowskim Domu Kultury. W reprezentacyjnej sali SDK młodzież z Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 2 im. Miłośników Ziemi Śląskiej miała okazję wysłuchać wykładów: „Nie żał mi cierpieć, nie żał mi umierać...” - powstańcy w walce o polski Górny Śląsk” Zbigniewa Gołasza oraz „Niepodległa Rzeczypospolita wobec Górnego Śląska 1919-1922” - Ryszarda Mozgola z OBEN IPN w Katowicach.

Interesującym odczytom towarzyszyła wystawa przygotowana przez Muzeum Powstań Śląskich pt. „Śląsk - droga do Niepodległej”, która poświęcona jest powrotowi Śląska do Macierzy poprzez ukazanie Powstań Śląskich i plebiscytu, najważniejszych wydarzeń w historii regionu, które doprowadziły do powrotu części Górnego Śląska do Polski po ponad

sześciu wiekach funkcjonowania pod czeską, a później niemiecką jurysdykcją.

O godz. 16.00 rozpoczęła się uroczystość upamiętniająca Powstańców Śląskich pochodzących z Chorzowa Starego. Po złożeniu kwiatów pod tablicą, która upamiętnia Alojzego Watołę, Józefa Marca i Jana Kupnego, obywateli Chorzowa poległych w Powstaniach Śląskich w kościele p.w. Świętej Marii Magdaleny w Chorzowie, uroczystą Mszę Świętą odprawił Ksiądz Dziekan Eugeniusz Błaszczuk. We wspólnej modlitwie uczestniczyli przedstawiciele władz wojewódzkich, samorządowych, harcerzy oraz organizacji kombatanckich. W kościele licznie zgromadziła się także młodzież chorzowskich szkół.

Następnie uczestnicy uroczystości udali się na cmentarz parafialny, gdzie odbyło się poświęcenie wyremontowanych przez IPN, grobów Powstańców Śląskich: Alojzego Watoły, Marcina Watoły, Pawła Sojki, Wincentego Machajskiego i Franciszka Wieczorka. Naszych bohaterów uczciliśmy apelem pamięci i salwą honorową. Uroczystość uświetniła kompania honorowa 34. Dywizjonu Rakietowego Obrony Powietrznej z Bytomia oraz wojskowa orkiestra.

Na cmentarzu przemawiali Maria Nowak (Śląski Urząd Wojewódzki), Halina Bieda (Muzeum Powstań Śląskich w Świętochłowicach) Krzysztof Karaś (Urząd Miejski w Chorzowie) oraz dr Andrzej Sznajder, dyrektora Oddziału IPN w Katowicach/. W przemówieniach podkreślano, że wyremontowanie grobów jest godnym upamiętnianiem Powstańców Śląskich. Podkreślano, że w przeddzień 100. Rocznic Powstań Śląskich, Plebiscytu oraz powrotu Śląska do Polski należy pojąć działania, które sprawiają, że pamięć o Powstańcach Śląskich wśród lokalnych społeczności stanie się znów żywa.

Na koniec uroczystości złożono kwiaty i zapalono znicze.

Uroczystość została zorganizowana przez Oddział IPN w Katowicach, w ramach obchodów stulecia odzyskania przez Polskę niepodległości, we współpracy z Muzeum Powstań Śląskich w Świętochłowicach oraz Urzędem Miasta w Chorzowie. Jej celem było przypomnienie Powstańców

Śląskich spoczywających na cmentarzu przy ul. J. Kalusa:

- Wincentego Machajskiego (15.04.1896-11.11.1948) – uczestnika Powstań Śląskich, a w III Powstaniu dowódcę I kompanii III Baonu 1 Pułku Piechoty im. Józefa Piłsudskiego;
- Pawła Sojkę (29.08.1895-04.08.1924) – kierownika Polskiego Komitetu Plebiscytowego w Chorzowie Starym; uczestnika trzech Powstań Śląskich, organizatora strajków szkolnych w 1920 r. na terenie Chorzowa, a w czasie III Powstania komisarzycznego naczelnika gminy Chorzów;
- Alojzego Watołę (09.06.1900-24.08.1920), syna Marcina Watoły, który został odniósł ciężkie rany w czasie walk o zakłady azotowe podczas II Powstania Śląskiego i w ich następstwie zmarł;
- Marcina Watołę (26.10.1875-20.01.1923) – współorganizatora i komendanta chorzowskiego obwodu Polskiej Organizacji Wojskowej Górnego Śląska w I Powstaniu Śląskim; dowódcę kompanii w grupie taktycznej K. Gajdzika w II Powstaniu. Uczestnika zwycięskich walk o Chorzów Stary, Michałkowice i Bytków. W III Powstaniu Śląskim dowódcę III chorzowskiego batalionu w 1 Pułku Piechoty im. Józefa Piłsudskiego po dowództwem Walentego Fojkisa, formacji, która opanowała powiat katowicki i wzięła udział w zaciętych walkach o Kędzierzyn Koźle. Po powstaniach komendant chorzowskiej grupy Związku Powstańców Śląskich. Za heroiczną postawę odznaczony Krzyżem Orderu Virtuti Militari V Klasy oraz Śląską Wstęgą Waleczności i Zasługi;
- Franciszka Wieczorka (29.11.1892-08.12.1924) – dowódcę 10 Kompanii;
- Emila Walesę (23.01.1882-14.04.1926). Współorganizatora wraz z M. Watołą, komórki Polskiej Organizacji Wojskowej Górnego Śląska na terenie Chorzowa Starego. Uczestnika trzech Powstań Śląskich. Komendanta Placu na Chorzów Stary, którego grób nie dotrwał naszych czasów.

Groby Alojzego Watoły, Marcina Watoły, Pawła Sojki, Wincentego

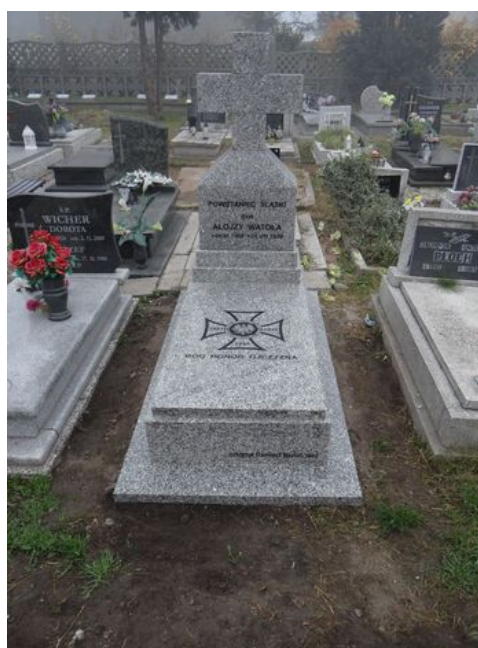
Machajskiego i Franciszka Wierzchorka dotrwały naszych czasów. Ich stan techniczny od lat wymagał jednak interwencji. Dzięki gruntownemu remontowi sfinansowanemu przez Instytut Pamięci Narodowej, przetrwają one kolejne dziesięciolecia i nie podzielą losu grobu Emila Walesy, który nie doczekał stulecia Powstań Śląskich.

Remonty grobów i upamiętnień Powstań Śląskich są realizowane przez katowickie Oddziałowe Biuro Upamiętniania Walk i Męczeństwa, które w ramach swoich zadań w latach 2019-2022, pragnie przyczynić się do wielkiej odnowy miejsc pamięci bohaterów dzięki, którym Śląsk powrócił do Macierzy. Odnowie towarzyszyć będą akcje edukacyjne dedykowane lokalnym społecznościom oraz uroczystości upamiętniające losy Powstańców Śląskich z poszczególnych miejscowości Górnego Śląska.

Fot. K. Łojko.

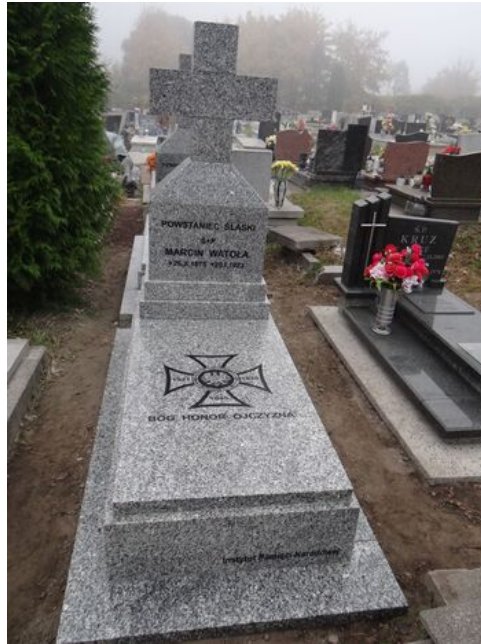
Remonty grobów i upamiętnień Powstań Śląskich zostały zrealizowane przez katowickie Oddziałowe Biuro Upamiętniania Walk i Męczeństwa.

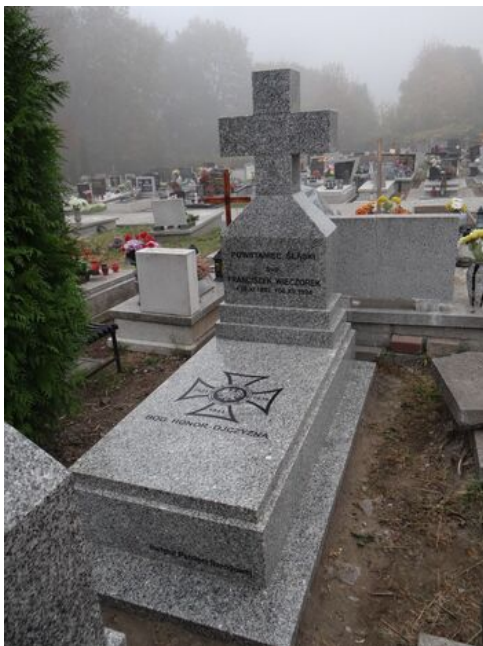
Remonty grobów i upamiętnień Powstań Śląskich zostały zrealizowane przez katowickie Oddziałowe Biuro Upamiętniania Walk i Męczeństwa.

Remonty grobów i upamiętnień Powstań Śląskich zostały realizowane przez katowickie Oddziałowe Biuro Upamiętniania Walk i Męczeństwa.

Remonty grobów i upamiętnień Powstań Śląskich zostały zrealizowane przez katowickie Oddziałowe Biuro Upamiętniania Walk i Męczeństwa.

Remonty grobów i upamiętnień Powstań Śląskich zostały zrealizowane przez katowickie Oddziałowe Biuro Upamiętniania Walk i Męczeństwa.

Pliki do pobrania

[Ulotka. \(pdf, 749.88 KB\)](#)